

2009-11-23

PERSCOMMUNIQUÉ

De marges voor de aanpassing van de arbeidskosten: enquêteresultaten afkomstig van Europese bedrijven

door Jan Babecký, Philip Du Caju, Theodora Kosma, Martina Lawless, Julián Messina en Tairi Rõõm

NBB Working Paper No 183 - Research Series

Aan de hand van een unieke enquête bij bedrijven uit 12 landen van de Europese Unie, die werd gehouden tussen de tweede helft van 2007 en het eerste kwartaal van 2008 in het kader van het door de Europese Centrale Bank gecoördineerde Wage Dynamics Network, onderzoeken we het belang en de determinanten van de alternatieve strategieën die de bedrijven zouden kunnen toepassen om hun arbeidskosten aan te passen. In onze enquête bevroegen we de bedrijfsleiders rechtstreeks over hun gebruik van deze maatregelen in het recente verleden. In deze paper analyseren we de feitelijke antwoorden met betrekking tot de types van marges die de bedrijven hebben gehanteerd gedurende de vijf laatste jaren die aan de enquête zijn voorafgegaan. Meer bepaald konden we de weerslag van de zes volgende besparingsstrategieën inzake arbeidskosten identificeren: een beperking of schrapping van de premiebetalingen; een beperking van de niet-loongebonden voordelen; een aanpassing van het ploegenstelsel of van de ploegenpremies; een afremming of bevroering van het tempo waarin de bevorderingen worden ingevuld; de aanwerving van nieuwe werknemers op een lager loonniveau dan dat van diegenen die vrijwillig zijn vertrokken; en een aanmoediging van de vervroegde uittreding om de goedbetaalde werknemers te vervangen door nieuwkomers met een lager loon.

Onze bijdrage tot de literatuur is drievoudig. Ten eerste verzamelen we vergelijkbare informatie over de andere aanpassingspraktijken inzake arbeidskosten dan de basislonen voor een omvangrijke reeks EU-landen en sectoren. Dit stelt ons in staat in te gaan op het relatieve belang van elke afzonderlijke strategie in de verschillende landen die worden gekenmerkt door een verschillend stelsel van wetten en instellingen die hun arbeidsmarkt regelen. Uit onze enquête blijkt dat de bedrijven vrij vaak gebruik maken van andere strategieën ter beperking van de arbeidskosten dan het verlagen van de basislonen. We stellen vast dat er een substantiële heterogeniteit bestaat in de toepassing van de strategieën in de verschillende landen en bedrijven, afhankelijk van de bedrijfskenmerken en de arbeidsmarktinstellingen. Ten tweede onderzoeken we de kenmerken van de bedrijven en de omgeving waarin ze actief zijn, factoren die het relatieve belang bepalen van elk type van aanpassingsmechanisme inzake arbeidskosten. Meer in het bijzonder hanteren de grotere bedrijven een grotere flexibiliteit bij het toepassen van elk van deze strategieën om de arbeidskosten aan te passen. Uit verschillende indicatoren in verband met de intensiteit van de concurrentie blijkt dat de kans groter is dat bedrijven in meer concurrerende omgevingen vaker een beroep zullen doen op een aantal van deze strategieën. Ten slotte tonen we aan hoe het gebruik van deze aanpassingspraktijken kan worden gerelateerd aan de ervaring van de bedrijven inzake nominale loonrigiditeit, evenals aan de omvang van de loonindexering die van kracht is in deze bedrijven.